

HRVATSKI LIST

izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj kući JOV. KRMPOTIĆ u Pulj. trg. Cesta 1. Uredništvo: Štamska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Pulj. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček. rač. aut. post. št. 26.796.

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.—, u maloprodaji 12 št. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg. Cesta 1.

Godina IV.

U Pulj. srijeda 17. travnja 1918.

Broj 992.

RATNI IZVJESTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 16. (D. u.) Službene se javlja: Na alijanskoj fronti ništa osobita. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 16. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Navale na bojištu na Lysi dovedoše do potpunog uspjeha. Veliki lijevi iz Witschatske bitke od godine 1917., nastali uslijed lagumljenja, uzeti su u pothvatima. Poslije kratkog boja vatrom uznesmo u nenadanoj navali Wulverghem te neprijateljske položaje sa objiju strana ovog mjesta. Protunadarcu engleskih kumpanija posve su se skršili. Polazeci iz nizine popeše se naše čete u navali na visine između Nieuwe-Cence i Bailleulom te ih u žestokom boju iz bliza istrgoše neprijatelju. Engleske se navale proti Loconu izjaloviše. Na bojujnoj fronti sa objiju strana Somme zauzima topovska borba veću jakost samo na potoku Lucs, u predjelu Morella i Montdidiera. Kod obrane od navale, provedene zajednički od Engleza i Francuza sjeverno od potoka Lucs, učinamo zarobljenika. Na kanalu Olse-Alane te na zapadnom brijegu Mozele izvedosmo uspješna poduzeća. — Istok: Finska: Kod Lovisa (istočno od Helsingforsa) prodriješ iskrčane čete, svladavši teške ledene zaprijeko, preko Loptraeska prema sjeveru, skršiše više puta neprijateljski otpor te dopriješ istočno od Lathija do željezničke pruge, koja od Tammerforda vodi proti Wiborgu. — Ludendprif.

* Engleski izvještaj od 15. t. mj. popodne: Zestoka je borba u okolici Neuve Eglise potrajala cijeli dan. Nakon što su naše čete odbile mnogobrojne navale, morale su konačno po drugi put napustiti selo. Jučer popodne je neprijatelj poduzeo jake navale na mnogobrojna druga mjesta bojujne fronte. Sjeverozapadno od Merville hlesnio je boj te je svršio s otklonom njemačke pješadije uz velike gubitke. Njemačku je pješadiju, koja je napredovala uzduž sjeverne obale Lys-kanala, dočekalo naše topništvo, te se nije mogla razviti za navalu. U ostsječku od Mervillea je neprijatelj poduzeo preko dana ništa manje nego sedam navala, koje su bile sve odbijene uz teške gubitke po njegovim četama. U jednom je slučaju neprijatelj napredovao na navalu u sedam reda. Pod žestinom te navale naša je linija bila lako potisnuta, ali naše protunavale uspostavile su opet potpuno. Na jugozapadu je od Bailleul-a bilo uspješno neprijateljstvo, da prođe u naš položaj, ali ga naše protunavale opet izbaciše. Neka nam je uspjela pomanja operacija prošle noći, koju smo poduzeli kod Koberg (?), pribavila nekoliko pušanih strojeva i 150 zarobljenika. Danas je rano započeo opet boj na jugu od Somme na visini od Hangarda. U ovom smo ostsječku poboljšali naše položaje. — 15. t. mj. Danas se je popodne bio boj u blizini Bailleulea i Wulverghema, koji još traje. Od daljnje bojujne fronte na Lysi ne javlja se ništa posebnog. Neprijateljsko je topništvo djelovalo na nekim odsječcima, osobito između Givenchy-a i Robacqua. Naše je topništvo uspješno opstrijeljalo njemačka pješadijska odjeljenja, koja su se micala uzduž ceste La Basse—Esthires. Sa ostale fronte ništa osobita.

* Bitka na zapadu. „Temps“ piše o posljednjem engleskom uzroku: Engleske su se čete povukle medju Ypernom i kanalom La Bassée. To bi moglo postati veoma ozbiljnim, jer je to najveći uzrok, koji se vrši u centru bitke sjeveroistočno od Armentieres i Esthaires. Nemožemo dozvoliti, da Nijemci prođu liniju engleske vojske. Na zapadnoj fronti ne postoji više jedna engleska i jedna francuska vojska, sada postoji samo jedna vojska pod zapovjedništvom jednog vodje. Trenutak je ozbiljan. Mora se brzo raditi, prije nego li se položaj pogorša.

* Optrijeljavanje Pariza. Po nekoj jučerašnjoj vijesti „Deutsche Kriegszeitung“ iz Zeneve proizlazi po nekom izvješću „Matina“, da su granate izbačene dalekometnim topom prouzročile štete u neposrednoj blizini boulevarda. To je bilo prvi put, što se je opstrijeljavanje noću nastavilo.

* Pregovori između Ukrajine i Švedske. Po „National Tidende“ se vode između Ukrajine i Švedske pregovori radi izmjene žita sa švedskim poljodjelskim strojevima.

* Italija šteti. Brzojavljaju iz Lugana, da su neki talijanski biskupi pozvali podvrgnuto im svećenstvo da uplivišu na narod kako bi što više štedito sa živčezem te ograničio osobne potrebe na najnužniju mjeru, te svojim uplivom i primjerom ošviedoče pučanstvo o potrebi, da se obradjuje svaki pedalj zemlje.

* Austrijski će se parlament sastati 30. t. mj., ako međutim ne nastupe važnije političke promjene.

* Car u Budimpešti. Danas je car primio prije podne u audijenciji ministra-predsjednika dr. Wekerla i grofa Tiszu. Oko 11 sati p. p. obdržala se je pod predsjedništvom ministra-predsjednika ministarska konferencija.

* Plijen središnjih vlasti. Wolffov ured javlja: Plijen središnjih vlasti, učinjen na ratnom materijalu i na zalihama u posljednjem polugodištu, iznaša više milijarda maraka. Samo topovi i topovska municija vrijede mnogo više od milijarde maraka; materijal za željeznice vrijedi 250 milijuna, sastrijeljena lijetala i baloni oko 60 milijuna. K ovoj i pol milijardi pridolazi nebrojeni, skupocijeni plijen na svakovrnom ratnom materijalu. Ogromna skladišta odijela i živeža u Rusiji, Italiji i u sjevernoj Francuskoj se uopće ne mogu procijeniti. Vrijedna su mnogo više od 1-5 milijarde. U sjevernoj Francuskoj zaplijenjena guma i bakar krije potrebu vojske za 1 godinu. Sveukupni je plijen vanredno pojačao ratna sredstva središnjih vlasti, te je domovinu rasteretio za iznos od jednog čitavog ratnog zajma.

* Mir sa Rumunjskom i Ukrajinom. Iz Carigrada se javlja: Službeni list javlja od turskog parlamenta odobreni te sakijski mirni ugovor sa Rumunjskom i Ukrajinom.

* Njemački car je prema nekoj vijesti iz Rige upravio na predsjednika zajedničkog zemaljskog vijeća brzojavku, gdje veli, da ga je duboko ganula zahvalnost zemaljskog vijeća za Livonsku, Estonsku, Rigu i Osel radi oslobodjenja zemlje sa strane njemačkog oružja te hvali Boga, što mu je dao mogućnost, da postavi na sigurne temelje budućnost stare pokrajine, dignute njemačkim radom.

* Talijanske represalije u zračnom boju. „Popolo d'Italia“ javlja, da se u Italiji namjerava ustanoviti narodni odbor, koji će organizirati veliko narodno zračno brodoguije, koje će imati svrhu, da počinu represalije radi zračnih navala na talijanska mjesta. U skružnici se veli, da se ne može zahtijevati od armadnog ljetalstva, da izvrgne pogibelji svoja lijetala.

* Pomanjkanje mesa u Italiji. „Corriere della Sera“ javlja: Da se otpomognu pomanjkanju mesa, je vlada odlučila, da u čitavoj državi zabrani tri dana uživanje mesa uopće i da poduzme odgovarajuće mjere, koje se tiču klanja te prodaje mesa.

* Talijanski je parlament sazvan za 18. t. mj.

* Iredontski sastanak u Rimu. Iz Lugana javlja dop. ured: Ministar-predsjednik je Orlando primio učesnike iredontskog sastanka, koji su bili vodjeni od predsjednika senatora Ruffinia. Orlando im je držao podulji govor, u kojem je s odobrenjem istaknuo njihov rad.

Njemački državni sabor.

Berlin, 16. (D. u.) Danas se je opeta sastao državni sabor. Medju prispjelim spisima nalazi se danas 12 novih predloga o porezu, koji će sutra biti objavljeni. Današnja se je sjednica bavila samo nastavkom vijećanja o slučaju u motornim tvornicama Daimler, kod česa su svi govornici istaknuli, da se moraju strogo nadzirati sva industrijska poduzeća, koja rade za vojno vodstvo.

Političke vijesti.

Demisija grofa Czernina.

„Slovenski Narod“ piše, da je grof Czernin neposredno prije potpisa mirovnog ugovora sa Rumunjskom pao u propast, u koju sudbina prije ili kasnije biva nesretna i nesposobne državničke, koji su svoju visoku službu zlorabili na štetu svog gospodara i svoje države. Grof Czernin spada medju nesposobne i štetne državničke. Pogledom na prvo svojstvo ima nebroj vrsnika, dok se pogledom na drugo može tvrditi, da je na nesretnim političarima bogata monarkija imala rijetko na čelu muža, koji bi bio prouzročio toliko nepopravljive štete, koliko grof Czernin. Posljedni njegovog govora pred gradskim vijećnicima u Beču bacise u politički grob predstavnika svenjemačkog nasilja i narodnog neprijateljstva. — Bečki listovi pripisuju Czerninovu odstupu veliku važnost. Hvalje ga, jer je sklopio dva mira i jer je bio vjeran Njemačkoj. Vele, da će se Czernin sigurno povratiti, jer da će takvog muža Austrija trebati. Nadalje donajzu bečki listovi, da se javno ne da raspravljati o uzrocima odstupa grofa Czernina. Zasigurava se, da dvoboj sa Clemenceaom nije dao povoda grofovoj demisiji. O pravnim se uzrocima demisije saopćuje samo toliko, da se u mnogim pitanjima carevo nazrijevanje nije posve slagalo sa nazrijevanjem vanjskog ministra. — „Lokalanzeiger“ piše, da je Cle-

menceau postigao u dvoboju sa Czerninom, samo osobni, ali nikako stvarni uspjeh, jer se samo po sebi razumije, da će njegov nasljednik slijediti njegovim stopama, za što jamči naročito brzojavka cara Karla njemačkom caru. — „Volkzeitung“ i „Kreuzzeitung“ pišu, da je Czernin u prvome redu zastupao interese austro-ugarske monarkije, što je bila i njegova dužnost. Njegova okolnost, da opetuje mirovnu ponudu, nije Nijemcima bila osobito simpatična. „Kreuzzeitung“ se nada, da će njegov nasljednik ići za istim ciljem kao i njemačka diplomacija. — „Tägliche Rundschau“ tvrdi, da je Czernin bio najsposobniji diplomata, kojega je Austro-Ugarska imala u posljednje doba te da je bio isključivo austrijski diplomata, koji je škodio interesima savezničkih država, naročito Njemačke.

Gradački „Tagblatt“ prima iz Beča dne 15. t. mj.: U pitanju nasljedstva grofa Czernina ističe se na mjerodavnom mjestu, da se, naravno, radi samo o promjeni osobe, a ne o promjeni sistema. Temeljne crte naše vanjske politike su sveukupnim položajima monarkije tako zajamčene, da neće Czerninov nasljednik trebati drugo, nego da nastavi tamo, gdje je njegov predhodnik prestao.

Tajlnotvena izjava Soldiera.

Zastupnik Stanjek i Tušar objelodanjuju izjavu, u kojoj se veli: U posljednjim konferencijama sa ministrom-predsjednikom Soldierom naglasio je ovaj, da on nije bio informiran o izjavi grofa Czernina pred bečkim gradskim zastupstvom. On nam je predložio jednu pripremljenu izjavu i zahtijevao odgovor. Mi smo to otklonili, upozorivši na spremljenu prašku skupštinu, koja će zaključiti odgovor na Czerninove izjave. Kratko prije našeg odlaska saopćio nam je ministar-predsjednik Soldier, da je političkim odnosima prisiljen odu izjavu objelodaniti. Koji su to odnosi, nama nije poznato.

Češki narodni zbor u Pragu.

Kako smo mi u kratko javili, vršila se je dne 3. t. mj. u Pragu velika skupština češkog naroda, da protestira proti govoru grofa Czernina, u kojemu je on označio težnju čeških vodja po samostalnosti čeških pokrajina veleizdajništvom i tvrdio, da se češki narod ne slaže sa težnjama svojih vodja. Na ovoj je skupštini češki narod jasno i svečano izjavio, da su ciljevi njegovih vodja njegovi ciljevi, od kojih neće pod nikakvu cijenu odstupati. Nazočni su bili svi slojevi češkoga naroda, od plemića do običnog radnika. Na skupštini je došla do izražaja i misao nepokolebive solidarnosti sa Jugoslavenima; prisutno je bilo 25 jugoslavenskih zastupnika. Poljaci, Ukrajinci i Rumunji nijesu poslali svojih zastupnika. Veličastven je bio pogled na Smetanovu dvoranu, gdje je bilo zastupano sve što je češko, svi oblici češkog narodnog života. U prvim reprezentacijskim ložama sjede slovenske, hrvatske i srpske žene, u doljnjim ložama češke žene. Dvoranom je zorio posvećeni, silni korol: „Kdo jate Boži bojevnici a zakona jeho“, kojega su zvuci u svoje vrijeme pratili husitske čete u borbu i proslavljali pobjede češkog naroda. Izakako je predsjednik Češkog svaza otvorio skupštinu, prečitao je ljubimac češkog naroda, Vjekoslav Jirasek prisegu, koja je imala neopisiv utisak. (Cenzura je polovicu iste zaplijenila.) Prisega svršava: „U čvrstom, neslomivom povjerenju u konačnu pobjedu, u vjeri u pobjedu prava nad nasiljem, slobode nad ropstvom, demokracije nad privilegijama, istine nad laži, na velikom raskršću svjetske povjesti, dižemo ruke i kod drage uspomene na svoje predje; u mogućnom akordu svih svojih duša obećajemo danas i za čitavu budućnost: Ostajemo, gdje smo se zaustavili! Vjerni u radu, vjerni u borbi, vjerni u patnji, vjerni do groba! Ustrajat ćemo, dok ne pobijedimo! Ustrajamo, dok ne pozdravimo samostalnosti čitavog naroda! Hrvatski zast. Pavelić je nato istaknuo solidarnost Hrvata, Slovenaca i Srba, dok je predsjednik Jugoslavenskog kluba dr. Korošec ponovno zasiguravao nerazdruživost svih Jugoslavena sa Česima. Njihovi su govori bili primljeni neopisanim oduševljenjem. Čitava je skupština zapjevala kao iz jednog grla „Lijepu našu domovinu!“ Jugoslavenima je odgovorio dr. Kramar te im se zahvalio za to, što su došli, da pred čitavim svijetom posvjedoče, da je naša borba zajednička i da će i naša pobjeda biti zajednička, kao što su zajedničke bile naše patnje. Historički je trenutak ujedinio ne samo naše zastupnike, već i naše narode. „Obećajemo Vam“, rekao je Kramar, „mi i sa nama čitav narod, da Vas nikada ne ćemo ostaviti, da je Vaša borba naša borba, naša pobjeda Vaša pobjeda i to ne samo tako dugo, dok nas nerazdruživo veže zajednička pogibelj i zajednički veliki ciljevi, već za svu budućnost. Molim Vas, da svojim dobrim Hrvatima, Slovencima i Srbima donesete

srdačne pozdrave česko-slovačkog naroda te da im kažete u ime nas svih, da ćemo uvijek stajati Vama uz bok, u sreći i radosti i da su naša srca puna visoke svete vjere u našu zajedničku pobjedu. Citav češki narod kliče svojoj braći na jugu iz pune duše: Vjernost za vjernost za uvijek! Kod svršetka je zbor Narodnog divadla zapjevao jugoslavensku himnu. Predsjednik Stanjek pozdravio je braću Slovačke, na što je zbor zapjevao himnu: „Nad Tatrom se bilista“, čime je skupština bila zaključena. Odlazeći je množica pjevala „Hej Slovani“, „Kde domov muj“ te otišla na Vačlavski trg, gdje su u „Zlati husi“ stanovali jugoslovani. Tu je zastupnicima Jugoslavena priredio češki narod burne ovacije, našto je sa balkona pozdravio manifestante zast. Radić.

Jugoslavensko pitanje.

Gradački „Tagblatt“ prima iz Praga: Kako se doznaje iz sigurnog vrela, izradila je vlada nove „pravce“ pogledom na riješenje jugoslavenskog pitanja u Austriji. Ovi „pravci“ ne odgovaraju doduše zahtjevima svibanjske deklaracije jugoslavenskih zastupnika po ustanovljenju jugoslavenske države, koja bi obuhvaćala sva jugoslavenska plemena austro-ugarske monarhije, ali predviđaju nacionalnu autonomiju Jugoslavena bez obzira na sadašnje pokrajinske granice. To nije u skladu sa svojedobnim izjavama ministra-predsjednika dr. Seidlera, prema kojima vlada ide za narodnom autonomijom unutar postojećih pokrajinskih granica.

Toggenburg Korošcu.

Gradačka „Tagespost“ javlja, da je grof Toggenburg upravio zastupniku Korošcu pismo, kojim kategorički otklanja po dru. Korošcu zahtijevani osnutak jugoslavenske garde, zaključujući, da će se vlada sama pobrinuti za podržavanje mira. Grof Clarv pozvan je u Beč, da izvijesti o posljednjim sukobima u južnoj Stajerskoj.

Radić za jedinstvo.

„Narodni Listy“ od 12. travnja donose izjavu Stjepana Radića, da hrvatska seljačka stranka prekidat svaku kooperaciju sa frankovcima, jer ovi u ovim odsudnim časovima, kad se je Czernin izjavio za nadvladu njemačko-madžarske manjine, zauzimaju uopće u vanjskoj politici njemačko-madžarsko stanovište. Seljačka stranka podupirati će jedinstvo Hrvata, Srba i Slovenaca na temelju potpune ravnopravnosti triju plemena.

Provizorno produljenje nagodbe s Ugarskom.

„Keleti Ertelőd“ javlja, da će članovi podod-bora opet vijećati s plenumom hrvatske regnikolarne deputacije o propozicijama. Kad bude hora, opet će započeti pregovori. Vlada će s budgetnom osnovom istodobno podastrijeti i zakonsku osnovu o ponovnom produljenju nagodbe. Produljenje će se zahtijevati po svoj prilici do konca lipnja.

Domaće vijesti.

Namjesnik barun Fries-Skene u Pull. Jučer boravio je u Pull u informativne svrhe namjesnik, barun Fries-Skene. Među ostalima, koje je pozvao k sebi, bili su i dr. Zucconi te izdavač „Hrv. Lista“. Iz razgovora sa namjesnikom dade se razubirati, da se veoma interesira za aprovizacijske prilike Istre te se je saznalo, da od onih 7 milijuna kredita, koji su dodeljeni za Primorje, 3 i po otpada za Istru. S tom svotom dalo bi se pučanstvu pomoći, ako se novac dade u prave ruke, a ne preko ljudi, kojima je prije sve drugo na srcu negoli dobrobit naroda. Nismo pozvani, da dajemo savjete, nu naše je mišljenje, da bi se moralo, ako se uopće hoće ozbiljno pomoći pučanstvu, sa tim 3 i po milijuna postupiti tako, da se imenuje međustranački odnosno međunarodni odbor iz krugova sposobnih osoba u Istri, koji bi imali svrhu, da svojim uplivom priskrbe živež u krajevima, gdje se istoga dobije i gdje imadu srca za bijedni naš narod. Sa službenim aparatom neće se postići ništa osobito, ako budu kod toga posredovali razni ratni dobavljači, koji bi kod toga naravno tražili samo svoju osobnu korist. Bude li namjesniku uspjele, da tu pomoćnu akciju provede tako, da će pučanstvo od toga uistinu imati koristi, učiniti će se zaslužan za čovječanstvo uopće, a naš bijedni narod u Istri, koji je razmjerno najveće žrtve doprinjeo za našu državu, biti će mu posebice haran za njegov trud. Namjesnik će iz Pule krenuti po cijeloj Istri, da se informira o stanju te da može onda izdati odnosne naredbe glede izvedbe državne novčane pripomoći. Namjesnik je ovlastio uredništvo lista, da izjavi, da je Njegovo Veličanstvo, naš car, prigodom svojeg putovanja bio osobito ugodno iznenadjen radi otvorenog i iskrenog oduševljenja, kojima bje na svome putovanju primljen u Istri. U koliko doznajemo u svezi sa putovanjem Njeg. Veličanstva u Istri, jest i carski nalog, da se u nekim krajevima puljskoga kotara dade odmah pripomoć u naravi, što će se ovih dana provesti. Nadamo se, da će se tu uzeti u obzir pravedan ključ te uprkos već danoj odredbi, razdijeliti pripomoć svima, koji su iste potrebni bez obzira, da li stanuju u Kanfanaru, Balama, Svetvinščentini ili u kojoj općini puljskog kotara.

Iz aprovizacije. Budući da je dovršena razdoba krumpira (6 kg) posjednicima žute iskaznice, počima danas izdavanje krumpira 1 kg po iskaznici, odredak 14, u skladištu ulice Radetzky i Fondaco.

Benjamin Deprato, c. kr. učitelj na državnoj školi u Trstu, preminuo je dne 15. o. mj. nakon duže bolesti u Trstu. Sa pokojnikom gubi hrvatski narod u Istri opet narodnu silu, koja je radila na narodnom polju i još te mnogo obećavala. Nedavno toga oglasio se je u „Hrv. Listu“ bolestan zadnji put, da izjavi u popravku čina, da nije on dotičnik, koji je zadnje vrijeme slao sastavke pod imenom Balota iz Raše. Rodom iz Marčana, puljskoga kotara, potičući iz narodne obitelji, bio je tamo učiteljem, te u istom svojstvu pošao na gradsku školu u Trstu, gdje je postao učiteljem na državnoj školi. Kao svi drugi, morao je u ovo ratno doba i on u vojneke, te je neko vrijeme služio kod konjanštva, te nije isključeno, da su vojnički napori porušili njegovo i onako slabo zdravlje, uzročivši njegovu preranu smrt. Pokojnik je suradljivao i u „Našoj Slogi“. Bio je uvijek vesele i blage čudi, kojom si je pridobivao sveopće simpatije. I njegovi u istarskom narječju sastavljeni novinski sastavci čitali su se rado. Pokojnik je sastavio talijansku gramatiku za hrvatske pučke škole odnosno za samouke. Naša slavna birokracija na odlučujućim krugovima nije pronašla shodnim, da istu za škole preporučili, pa je tako njegov trud na tom polju ostao bezuspješan. Knjiga je izašla u nakladi tvrtke Jos. Krmpotić u Pull. Moguće, da će poslije njegove prerane smrti naći razumljavanja i njegova slovnica. Prepuštajući njegovim bližim znanjcima, da ovjekovječe u narodu njegovu uspomenu vrijednijim sastavkom, izrazujemo obitelji naše saučestje, a pokojniku bio vječni pokoj!

Ispлата vojničkih potpora. Zupnički ured u Marčani je preuzeo, počevši od narednog roka dospjavanja, isplatu vojničkih potpora za podopćinu Marčanu.

Članovima „Slovenske Matice“ poručujemo, da su stigle pretplaćene knjige, te ih se može podignuti kod uprave našeg lista, u svaki radni dan od 5—7 sati popodne, gdje se može istodobno obnoviti pretplatu za god. 1918.

Povratak zemaljskoga odbora u slov. Gorlou. Zamjenik zemaljskoga kapetana dr. Gregorić javlo je, da će zemaljski odbor za Goricu 16. t. mj. nastaviti svoje djelovanje u slov. Gorici. Odlo za goričke bjegunce ostaje i nadalje u Beču.

Prodaja riba. U slučaju, da priprije riba, prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici karata počevši od broja 9811.

Dnevne vijesti.

Ruski zarobljenici. Prema novinskim vijestima imala bi naskoro izaći ministarska naredba, kojom se ruski zarobljenici ne smatraju više zarobljenicima i da će se postupati sa njima kao sa najmilijem radnim silama, pa ne će biti ni vezani da obavljaju poslove kao zarobljenici. Koji žele, moći će otići u Rusiju, dok će za one, koji ovdje ostanu izaći posebne upute. Kapitalistička poduzeća biti će nezadovoljna, jer će izgubiti jeftine radne snage, pa će morati plaćati nadnicu kao i ostalim radnim silama. Rusi će postavljati svoje zahtjeve, a zato će se i organizirati, jer je to u njihovoj krvi. Tako nastaje i u tom promjena, a valjda će se moći i ženiti, pa će jedan dio krasnog spola biti lišen bojazni radi ljubavi sa ruskim zarobljenikom, dok će drugi dio krasnog spola pasti u očaj, jer će im Don Juan otići iz naručaja u Rusiju.

Troškovi svjetskog rata. Nedavno izašao je u „Norges Handel og Ljofartstidende“ u kratkoj statistici približni račun dosadanih troškova svjetskog rata do konca godine 1917. Račun nam daje slijedeću sliku:

(u milijunima dolara)	1914.	1915.	1916.	1917.	ukup.
Sjedinjene države	—	—	—	6.700	6.700
Engleska	900	5.250	7.600	12.500	26.250
Francuska	1.600	4.600	6.600	6.800	19.600
Rusija	1.300	4.600	5.600	6.400	19.600
Italija	—	650	2.300	2.900	5.650
Belgija, Srbija	—	—	—	—	—
Rumunjska itd.	600	1.500	1.650	1.750	5.500
Četvorni savez	4.400	16.400	23.750	37.050	81.000
Njemačka	2.200	5.400	6.800	9.350	23.750
Austro-ugarska,	—	—	—	—	—
Turska i Bugar.	1.300	4.400	5.100	5.600	16.400
Središnje vlasti	3.500	9.800	11.900	14.950	40.150
ukupno	7.900	26.200	35.650	52.000	121.750

Prosječni dnevni troškovi od 1. kolovoza 1914. do konca 1917. iznašali su prema tome:

(u milijunima dolara)	1914.	1915.	1916.	1917.
	52.7	71.8	97.7	142

Ako će rat trajati do 1. kolovoza 1918. računa isti list da će ukupni troškovi za četiri ratne godine iznašati užasnu svotu od 155.600.000.000 dolara. Računajući dakle dolare prema današnjoj cijeni od po prilici osam kruna iznašali bi troškovi preko 1245 milijarda kruna!!!

„Fluvia“ ugarsko društvo za brodogradnju i popravke d. d., Győr. Bečki Wiener-Bankverein, Ugarska banka i trgov. d. d., tvrtka Fratelli Cosulich

u Trstu, ugarska tvornica vagona i strojeva u Györu te austrijsko i ugarsko prometno društvo osnovano su pod gornjim naslovom društvo, koje će u Mošonskom kanalu odnosno rukavu Dunava kod Györa ustrojiti brodogradilište za riječne brodove. Brodogradilište bit će tako veliko, da će moći mirno vrijeme graditi godišnje 30.000 do 36.000 tona. U glavnom kane se graditi brodovi iz željeza i betona.

Hrabro i plašljive životinje. „Bori se poput lava“ kaže naš narod, kad hoće da spomene koju hrabru obranu, a za kukavicu, koji bježi ispred neprijatelja, kaže, da je plašljiv poput zeca, ili opet da je plah kao srna. No je li svojstvo lava, da u boju nadjača, uistinu hrabrost i srčanost? A je li zec uistinu samo plašljiv? Zar bismo nazvali hrabrim onakovog čovjeka, koji uz svoju vanrednu tjelesnu jakost upotrebljava smrtonosno oružje protiv nekakoga golorukog djeteta? Dijete bi se u tom slučaju sakrilo, ili bi pobjeglo, ili bi možda dozvalo u pomoć više ljudi, da ga obrane od neprijatelja, jer „i dva loša ubiše Miloša“, a zar bi mogao i pomisliti, da se upusti u boj s mnogo jačim od sebe? Kad kuna napada na vjevericu, ili mačka kad zaskoči miša, čime će se životinje obraniti? U napadača jake mišice, oštri zubi, čvrste pandže, a u napadnutu životinju nijednoga od tih svojstava, ali u nje je drugo sredstvo za spas — brze noge. Ta mnoge bi već životinje ponestale, da je priroda mačuhinska, da daje jednom sve, drugom ništa. No ona je za sve svoje stvorove pravedna, za sve se jednako stara, nijedno ne će da joj propadne. Životinja mjeri svoju jakost s neprijateljevom; osjeća li se dosta snažnom, eto je, gdje smjelo u boj srće; no uvidja li, da je neprijatelj jači, traži spas na bilo koji način, samo da ne gubi badava glave. Kako li navaljuje medvjed na čovjeka! Bude li lako ranjen, eto ga, gdje dvostrukom snagom nasrće, da spase svoju čast. No teško ranjeni medo gubi odvažnost. Priznaje dvojnosa pobjednikom i nastoji što prije izmaknuti njegovom vidu i doći u sigurno zaklonište. Pa zar tko stoga nazivlje toga kralja nekih naših šuma kukavicom? Zar ne bi bila upravo luda smionost, kad bi se poljski miš digao na obranu protiv sokola? Ta mu uostalom ne bi ni koristila, jer „tko jači, taj kvači“, a oštre pandže sokolove zadiru u meso poljskoga miša. Ali znade se zbliti, da životinje napadaju i mnogo jače od sebe; no u tom se slučaju ne radi o jednom napadaču, već o poru, napriliku, vukova, pasa i t. d. ali i tu mora da padne žrtvom po koja životinja, prije no postignu cilj, a i na taj se pothvat čopor sprema tek onda, kad glad njim oblada; dakle ni tada ne može biti govora o srčanosti. Veliki zoolog Brehm kaže, da i najkrvoločnije zvijeri kao n. pr. lav, tigar i t. d. zadržavaju životinje, koje su im jakoću gotovo ravne i tekar ih tada napadaju, kad su osvjedočene, da će pobijediti, jer su žrtve kadšto zamrle od straha. — No je li to junaštvo? I u tom slučaju, kao i drugdje; čovjek se prevario, prebrzo je sudio; to već jest tako: pobjedniku se divimo, a pobjedjenoga omalovažavamo, no kako i zašto se tako zblilo, — to ne pitamo. („Priroda.“)

Varšavska odkupalina. Varšavsko gradsko poglavarstvo usprkos opomeni nije platilo globu od 25.000 maraka, koja je nametnuta gradu „Varšavi“ radi izgreda prigodom objave mirovnog ugovora s Ukrajinom 14. veljače. „Kurjer Warszawski“ javlja, da je carski njemački redarstveni predsjednik javio gradskom poglavarstvu, da će tu svotu odbiti od gradskih dohodaka, koji su u rukama okupacionih vlasti.

Prosvjeta.

Moltvenici — „Oče, buđi vojja Tvoja“ moći će se opet dokora dobiti kod Bratovštine hrvatskih ljudi u Kastvu. U vezu ih je 800 komada. Ovo javljamo na umirenje onim naručnicima, koji su ih ovo zadnje doba naručili. Za sada neka se ustrpe, a kad budu vezani, odmah će im se poslati. — Odbor Bratovštine.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA
Ulica Sergija broj 34.
Današnji raspored
Neka bude svjetlo
(II. dio)
kulturni i razjašnjujući film u 5 čina od Rikarda Oswalda.
Bernd Alden u glavnoj ulozi.
Početak: 2, 4 i 6 sati.
Neprekidne predstave.
Za ovaj film povišene cijene.
Ulaznica: I. pr. K 1.60; II. 80 h
Ući se može kod svake slike.
Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

U trgovini pokušava, Fil. Barbalika, u Sišanskoj ulici, prodaje se novo prispjelo pokušatvo.
Velik izbor listovnog papira u mapama i kutijama preporuča Jos. Krmpotić - Pula.
Oglasujte u „Hrvatskom Listu“